

Norsk asylpolitikk og arbeidet med oppholdstillatelser

Informasjon om regelverket og asylprosessen

07.07.2017

Det norske asylsystemet

Norge har inkludert FNs flyktningkonvensjon av 1951 i norsk lovgivning. Vi ønsker å ivareta våre internasjonale forpliktelser og rettssikkerheten til personer som søker om beskyttelse. Vi har derfor en grundig asylsaksbehandling:

- Alle som søker om beskyttelse i Norge får en individuell vurdering av saken sin.
- Søknadene blir behandlet i to instanser. Utlendingsdirektoratet behandler søknaden først.
- De som får avslag på søknaden vil få oppnevnt en advokat og kan klage til et uavhengig klageorgan, Utlendingsnemnda.
- De som får avslag hos Utlendingsnemnda, må forlate Norge.
 - De kan returnere til Somalia uten fare for liv og helse.
 - De kan stevne Staten og få vurdert gyldigheten av vedtaket i norske domstoler. Det er opp til Utlendingsnemnda å avgjøre om de får bli i Norge inntil rettsaken starter.

Saker der søkeren ikke får permanent oppholdstillatelse i Norge eller får trukket tilbake tillatelsen sin

Noen saker med borgere fra Somalia har blitt omtalt i både norsk og somalisk presse. Det blir spekulert i hva som skjer, hvorfor det skjer og hvor mange saker det gjelder. Norske myndigheter ønsker derfor å redegjøre for dette.

Personer som ikke har permanent oppholdstillatelse fordi de ikke har et beskyttelsesbehov lenger

For norske myndigheter er det viktig at det først og fremst er personer som har behov for beskyttelse som får bli i Norge. FNs flyktningkonvensjon har bestemmelser om når beskyttelse ikke lenger er nødvendig, og åpner for at stater kan beslutte at en gitt tillatelse skal opphøre. Norge ser derfor nærmere på saker fra land der den sikkerhetsmessige-, politiske- eller menneskerettslige situasjonen har endret seg vesentlig til det bedre og endringene fremstår som varige.

Det kan også være endringer i personlige forhold som gjør at personen nå vil være trygg ved hjemreise. Dette vil også omfatte personer som har kommet på familiegjenforening i disse sakene.

- Vurderingene vil bare gjelde personer med midlertidige oppholdstillatelser. Etter tre år med midlertidige oppholdstillatelser kan personen søke om permanent oppholdstillatelse. Personer med permanent oppholdstillatelse vil fortsatt få bli i Norge.
- UDI vil vurdere om tillatelsen skal opphøre for personer fra Somalia som fikk innvilget flyktningstatus før 1. oktober 2014, og som ikke har fått permanent oppholdstillatelse ennå.
- UDI vil vurdere om retur til Mogadishu nå vil være trygt.
- Vi vil også vurdere om tillatelsen skal opphøre for personer som har fått (avledet) flyktningstatus fordi ektefellen, samboeren eller forelderen har fått flyktningstatus i Norge, og han eller hun fikk denne før 1. oktober 2014.
- Så langt er 120 personer varslet om at den midlertidige tillatelsen kan opphøre etter en nærmere vurdering av Utlendingsdirektoratet. Hvor mange flere dette eventuelt vil gjelde er vanskelig å si på nåværende tidspunkt.
- Alle sakene vil bli behandlet individuelt og personene vil kunne få gratis rettshjelp.
- Vi vil i hver sak vurdere om personen fortsatt har behov for beskyttelse, eller om det er andre forhold som gjør at personen bør få bli i Norge, for eksempel sterke menneskelige hensyn.

Personer som får trukket tilbake tillatelsen sin fordi de har fått oppholdstillatelse og statsborgerskap på falskt grunnlag

Norske myndigheter har erfaringer med at personer som tidligere har søkt beskyttelse og oppgitt at de kommer fra Sør- og Sentral-Somalia, i realiteten kommer fra naboland og naboregioner. Disse personene har fått en oppholdstillatelse på falskt grunnlag og hadde

ikke et reelt behov for beskyttelse. Mange av dem har etter hvert også fått norsk statsborgerskap.

- I henhold til norsk lovgivning skal vi vurdere om personer som har fått oppholdstillatelse på falskt grunnlag skal miste tillatelsen de har fått. Vi kaller dette tilbakekallelse.
- Til sammen er det oppdaget i underkant av 600 slike saker som berører personer som har oppgitt at de kom fra Somalia.
- I vurderingen av tilbakekall, ser vi også på om personen har andre grunnlag for å fortsatt ha oppholdstillatelse i Norge. Hvor mange personer som får tillatelsen trukket tilbake er derfor vanskelig å si.
- Også statsborgerskap som er gitt på falskt grunnlag kan kalles tilbake. Tilbakekallelse av oppholdstillatelse eller statsborgerskap på bakgrunn av falske opplysninger til norske myndigheter gjelder alle nasjonaliteter.
- Stortinget har i mai besluttet at det ikke lengre er UDI men domstolene som skal avgjøre sakene om tilbakekall. Dette krever en lovendring. Justis- og beredskapsdepartementet har instruert UDI og UNE om ikke å fatte vedtak om tilbakekall av statsborgerskap inntil denne foreligger.

Tilbud om retur og reintegrering i Somalia for personer uten gyldig opphold

Personer som må forlate Norge fordi de ikke har oppholdstillatelse, kan søke om assistert retur til hjemlandet sitt. De kan få økonomisk og praktisk støtte gjennom International Organization for Migration til reise og reintegrering i hjemlandet. Alternativet for dem som velger å oppholde seg ulovlig i Norge er å bli sendt hjem med tvang.

Somaliere i Norge kan få utvidet støtte til assistert retur gjennom reintegreringsprogrammet vårt i Somalia. Programmet følges opp av organisasjonen Dansk Flyktningshjelp. De som har returnert med programmet så langt har oppgitt at de har stabile boforhold og inntekter som er til nytte for dem og familien.

De som benytter seg av programmet kan få

- flybillett og økonomisk støtte
- reintegreringsstøtte blant annet i form av yrkesopplæring og forretningsetablering
- rådgivning av Dansk Flyktningshjelp
- oppfølging fra Dansk Flyktningshjelp i opptil ett år etter ankomsten til Somalia. Det blir også gjennomført felles monitorering sammen med The National Commission for Refugees and IDPs.